

2.6.4 מעורבות בהליכים בבית המשפט לענייני משפחה במקרים של פרידה/גירושין של הורים לילדים קטינים

הבטחת טובת הילד בהליכי פרידה/גירושין המלווים בעימותים

מתן סיוע במציאת פתרונות בהסכמה בסכסוכים בין הורים (סעיף 156 ב-FamFG)

תפקידי בית המשפט לענייני משפחה	תפקידי לשכת הרווחה לנוער
<ul style="list-style-type: none"> סעיף 162 בחוק בדבר ההליכים בבית המשפט לענייני משפחה ושיפוט וולונטרי: מעורבות לשכת הרווחה לנוער בהליכים הנוגעים לילדים, בית המשפט יערוך שימוע לנציג לשכת הרווחה לנוער. מעורבות/עריכת שימוע לנציג לשכת הרווחה לנוער מניעת הסלמה ובררות בסכסוכים: הסדרים משותפים/הסכמים בחינת טובת הילד מינוי אפוטרופוס בדן לילד (קבוע) הכרעות בנושאי משמורת/הסדרי ראייה 	<ul style="list-style-type: none"> סעיף 50 בספר החוקים הסוציאלי השמיני: מעורבות בהליכים הנוגעים לילדים בבית המשפט לענייני משפחה יישוע ותמיכה להורים הכנה לדיונים בבית המשפט עריכת חוות דעת מקצועיות הכוללות הערכה סוציו-פדגוגית

שיתוף פעולה ושיתוף המחזיקים בזכות המשמורת, הילדים ובני הנוער (כמו במסגרת שימוע, אפוטרופוס בדון)

מעורבות של אנשים ו/או מוסדות נוספים, כמו מרכזי ייעוץ חינוכי (במידת הצורך)

2.6.4 מעורבות בהליכים בבית המשפט לענייני משפחה במקרים של פרידה/גירושין של הורים לילדים קטינים

על פי רוב, הורים ממשקים להחזיק במשמורת משותפת לילדיהם במקרה של פרידה (בין אם היו נשואים ובין אם לאו). באופן אידיאלי, הורים החיים בפירוד יזנו במשותף כיצד לחלוק את אחריותם וחובותיהם ההורית ומה יהיו מערכות היחסים שלהם עם ילדיהם. לשכת הרווחה לנוער יכולה לסייע להורים בתהליך, למשל, על ידי מתן שירותים לפי סעיף 17 בספר החוקים הסוציאלי השמיני (ייעוץ בשאלות של זוגיות, פרידה וגירושין) או סעיף 18 בחוק (ייעוץ ותמיכה במימוש זכויות המשמורת והסדרי ראייה). ההורים יכולים לבחור לממש את זכותם לקבלת השירותים הללו. במסגרת הייעוץ והתמיכה, לשכת הרווחה לנוער מבקשת לעודד שיתוף פעולה בין הורים פרודים בכל הנוגע לאחריותם כהורים.

מעורבות לשכת הרווחה לנוער בהליכים הדוניים בפני בית המשפט לענייני משפחה כחלק מתפקידיה הריבוי קשורה קשר הדוק לשירותי הרווחה לילדים ונוער במסגרת קידום החינוך במשפחה (ראו גם שקופית 2.2.4). כאשר סכסוכי משמורת מובאים בפני בית המשפט, למשל כאשר הורה עותר לבית המשפט לענייני משפחה בבקשה לשניו או קביעת הסדרי המשמורת והראייה, לשכת הרווחה לנוער מחויבת להיות מעורבת בתהליך. החוק בדבר ההליכים בענייני משפחה ושיפוט וולונטרי קובע כי "בהליכים הנוגעים לילד, יש לערוך שימוע לנציג לשכת הרווחה לנוער. היה ולא ייערך שימוש מתמם סכנה מידית, יש לערוך את השימוע בהקדם האפשרי" (סעיף 162 פסקה 1 בחוק). לפי סעיף 50 פסקה 1 בספר החוקים הסוציאלי השמיני (שיתוף פעולה בהליכים הדוניים בפני בית המשפט לענייני משפחה), לשכת הרווחה לנוער מחויבת לשיתוף פעולה ולסייע לבית המשפט בכל ההליכים הנוגעים למשמורת לילדים ובני נוער. לשכת הרווחה לנוער תתמוך בראש ובראשונה במשפחות במציאת פתרון בהסכמה לסכסוכים בין ההורים. אנשי המקצוע יעודדו את ההורים לממש (בשנית) את שירותי הייעוץ והתמיכה לפי סעיפים 17 ו-18 בספר החוקים הסוציאלי השמיני.

לשכת הרווחה לנוער תדווח לבית המשפט לענייני משפחה על כל השירותים שניתנו בעבר ובהווה ועל כל תמיכה אפשרית נוספת שעשויה להינתן בעתיד. הדווח לממוחיתים הסוציו-פדגוגית, עובדי הלשכה מסייעים ותומכים בבית המשפט לענייני משפחה בקבלת ההחלטה. במסגרת חוות הדעת, מומחי הלשכה עוסקים, למשל, בהתפתחות התבררית והרגשית של הילדים ובני הנוער, מחוים דעתם לגבי הקשרים המשפחתיים והיחסים בין האחים, ונותנים במה לנטייתיהם, העדפותיהם ורצונותיהם של הילדים. ככלל, ההליכים בבית המשפט לענייני משפחה שעניינם פרידה וגירושין מתמקדים במציאת פתרונות בהסכמה. סעיף 156 בחוק בדבר ההליכים בענייני משפחה ושיפוט וולונטרי מסדיר באופן חוקי את המגמה הזו במסגרת של **תיווך להסכמה**. הורים שלא מצליחים להגיע לפתרון, בעצמם יכולים להיעזר בשירותי הייעוץ והגישור של שירותי הרווחה לילדים ונוער כדי שיתוכלו להגיע להסכמה משותפת על המשמורת ההורית. במידה והורים לא היו מוכנים לקבל תמיכה כזו, בית המשפט לענייני משפחה רשאי להורות להם להגיע לייעוץ או לשיתוף הסברה בנושא גישור שאינה כרוכה בתשלום.

בסעיף 155 בחוק בדבר ההליכים בענייני משפחה ושיפוט וולונטרי, מוסדר במסגרת ה**עיקרון למתן קדימות זירוז הליכים** שיש לקבוע "דיון מוקדם ראשון" (לכל המאוחר בתוך חודש מיום תחילת ההליך). במהלך מתכנסים כל המשפחות לדיון במצב כדי להעריך את נכונות ויכולת הצדדים לשיתוף פעולה ביניהם. הדיון עוסק בצעדים האפשריים הבאים ובאופן אידיאלי מגיעים ההורים להסכמות ביניהם. במידה והדבר לא יתאפשר, רשאי השופט לתת צו זמני טרם פתיחת ההליך הראשי. במסגרת ההליך הראשי ייאסף מידע נוסף וינתן פסק דין סופי.

לקריאה נוספת

Meysen, Thomas/Nonninger, Sybille (2019): Familienrecht und familiengerichtliches Verfahren (FamFG). In: Merchel, Joachim (ed.): Handbuch Allgemeiner Sozialer Dienst. 3rd edition. Munich, p. 126-136.
Münder, Johannes (ed.) (2017): Kindeswohl zwischen Jugendhilfe und Justiz: Weinheim and Basel.